

ÖSSZEFOGLALÓ/ABSTRACT

MÉRLEG, 2010–2014

A KÖZPONTOSÍTÁS HASZNA ÉS ÁRA

KOZMA TAMÁS – PROF. EMER, DE

A magyar országgyűlés 2011-ben központosította az oktatási rendszert. 1990 (rendszerváltozás) és 2011 között az iskolákat főként az önkormányzatok tartották fenn; 2011 óta azonban többségüket az Emberi Erőforrások Minisztériuma irányítja. Ez talán a leglényegesebb változás az oktatáspolitikában 2010 és 2014 között. Bár számos szakértő, tanár és szakszervezeti vezető ellenezte a változást, a központosítási folyamat hozzátartozik az „európai modellhez”; és a központosítást már az előző kormányok is előkészítették. A központosítás előnyei: olcsóbb intézményfenntartás és a jobb lehetőség arra, hogy a kormányzat távlati stratégiát alkosson az oktatásügy fejlesztésére. A központosításnak azonban ára is van, mégpedig a bürokrácia megnövekedése és a társadalmi részvétel csökkenése az iskolák irányításában és működtetésében. Az oktatáspolitikusoknak érdemes számot vetni azokkal a hasznokkal és károkkal, amelyek egy nem kellőképp előkészített központosítással együtt járhatnak.

KULCSSZAVAK: OKTATÁSPOLITIKA, KÖZPONTOSÍTÁS, ISKOLAREFORM, KÖZÉP-KELET-EURÓPA

ÚJRAKÖZPONTOSÍTÁS A KÖZOKTATÁSBAN

PÉTERI GÁBOR – KÖZGAZDÁSZ, KUTATÓ ÉS TANÁCSADÓ

A közoktatásban új feladat-megosztási, irányítási és finanszírozási rendszer épül ki. Ez a központosítási folyamat illeszkedik a 2010 után a közigazgatásban és más közszolgáltatási területeken lezajló változásokhoz. A helyi önkormányzat költségvetési súlya lecsökkent; a közigazgatásban létrejött az egységes megyei kormányhivatalok, valamint a kistérségi, járásokra épülő tankerületi oktatásirányítás. Az 1990-ben bevezetett helyi önkormányzati forrásszabályozást felváltotta a feladatfinanszírozás. Ez a közoktatásban a központi pedagógus bérfinanszírozás bevezetésével, a tankerületi léptékű iskolaüzemeltetéssel és önkormányzati támogatások csökkenésével járt együtt.

A lezajlott változások értékeléséhez még nem áll rendelkezésre kellő idő és megbízható információ. Az azonban megállapítható, hogy a központosítás következtében a közoktatásban az adminisztratív elszámoltathatóság vált meghatározóvá és a fogyasztói-helyi választói befolyás lecsökkent. Természetesen a fő kérdés az, hogy az új rendszer mennyire lesz képes a korábban felhalmozódott működési problémák megoldására.

KULCSSZAVAK: OKTATÁSFINANSZÍROZÁS, HATÉKONYSÁG, KIEGYENLÍTÉS, DECENTRALIZÁCIÓ, ELSZÁMOLTATHATÓSÁG

TANTERVI SZABÁLYOZÁS ÉS INTÉZMÉNYI IMPLEMENTÁCIÓ

CHRAPPÁN MAGDOLNA – EGYETEMI DOCENS, DE

A közoktatási tartalmi szabályozás, pontosabban annak változásai mindig a közbeszéd közép-pontjában álltak. A váltások idején nemcsak a tantervfejlesztésben és tantervi szabályozásban jártas szakemberek nyilvánítanak véleményt, hanem az iskolahasználók is. A közoktatási törvény által előírt ciklikus felülvizsgálati kényszer okán a politikai kurzusváltásoktól függetlenül is megtörténik a Nat-revizió, ami természetesen magával hozza az iskolai helyi tantervek kisebb-nagyobb mértékű változását. Az iskolák ezt a rendszeres felülvizsgálatot többnyire tudomásul veszik és elfogadják, amennyiben az a maga kiszámítható módján és ütemezésével megy végbe. 2010 óta ez a folyamat a régi rutinokat felülírta, részben a változtatás ütemezésének, részben az iskolák és a központi szabályozás viszonyának átalakításával. A kerettantervek újbóli kötelezővé tétele és a tantervi választék szűkítése a többség számára generálisan más tantervezési útnak tűnik a korábbihoz képest. Tanulmányunkban azt vizsgáljuk, hogy a

tantervezési szabadság elvesztése (jelentős korlátozása) indukál-e lényegi változást az intézményekben, vagy inkább csak az újonnan megjelenő, kötelező tantárgyak beillesztése jelenti a problémát, és az iskolai tantervekben a drámai módosulást a tankönyvcserre jelenti.

KULCSSZAVAK: TARTALOMSZABÁLYOZÁS, IMPLEMENTÁCIÓ, KÖZPONTI TANTERV, HELYI TANTERV, KÖZPONTOSÍTOTT OKTATÁSIRÁNYÍTÁS

KORAI ISKOLAELHAGYÁS – HULLÁMZÓ TRENDEK

MÁRTONFI GYÖRGY – KUTATÓ-ELEMZŐ, OFI

A korai iskolaelhagyás (Early School Leaving, ESL) és a NEET (Not in Employment, Education or Training) indikátorok nemzetközi összehasonlító elemzésre alkalmas, egzakt fogalmak, szemben a puhább definíciójú lemorzsolódással. Közvetlen összefüggésbe hozhatók a munkaerő-piaci és társadalmi integráció esélyével, a társadalmi egyenlőtlenség és a munkaerő-állomány versenyképességének jó előrejelzői. Az európai oktatáspolitikai egyik fő fókuszja a korai iskolaelhagyók arányának csökkentése, a 2020-ra meghatározott öt oktatási benchmark egyike ezt kívánja 10%-ra csökkenteni.

A korai iskolaelhagyás középtávú trendje nem csupán Európa egészében, de valamennyi tagországban enyhén csökkenő. Ugyanakkor alig találunk olyan országot, ahol monoton csökkenne a mutató, a jellemző a hullámzó, trendfordulókkal, visszaesésekkel tarkított görbe. A 2010 és 2012 közötti változásokat elemezve Magyarország európai összehasonlításban a legrosszabbul teljesített, bár mutatója 2012-ben még mindig valamivel kedvezőbb volt az uniós átlagnál. Ennek a trendváltásnak az okát a 2010 előtti passzív oktatáspolitikában lehet azonosítani. A korai iskolaelhagyás csökkentésére irányuló szakpolitika 2010 óta is elhanyagolt terület, így a következő évekre a mutató további, akár jelentős romlása prognosztizálható.

KULCSSZAVAK: KORAI ISKOLAELHAGYÁS; OKTATÁSI CÉLÉRTÉK 2020; NEET; (FELSŐ)KÖZÉPFOKÚ VÉGZETTSÉG; EURÓPAI ÖSSZEHASONLÍTÁS; KORAI ISKOLAELHAGYÁST CÉLZŐ SZAKPOLITIKA

FELEKEZETI OKTATÁS ÚJ SZEREPEKBEN

PUSZTAI GABRIELLA – EGYETEMI TANÁR, DE

Amikor a mögöttünk hagyott évek felekezeti oktatásügyét vizsgáljuk, többféle megközelítés létezik. Lehetséges a kormányzat felekezeti intézményekkel kapcsolatos tevékenységének (stratégia- és jogszabályalkotás, valamint a szimbolikus megnyilvánulások) elemzése. Érdemes megfigyelni az egyházak, felekezetek küldetésének, oktatáspolitikájának változását az iskolahálózat bővülésének tükrében. Emellett az egyházakat civil szervezetként, közösségi érdekek közvetítőjeként értelmezve a hivatalos oktatáspolitikájukat összevethetjük a vallási, felekezeti közösségekhez kötődő társadalom oktatási magatartásának alakulásával. Tanulmányunkban ezen területek áttekintése után összefoglaljuk a változások fő irányát. Az átalakulások egyik fontos rétege a felekezeti oktatási intézmények oktatási rendszerbeli térnyerésének új hulláma, amelynek a dinamikája a statisztikai adatok alapján jól megfigyelhető az előző évtized közepétől. Az iskolahálózat többszintűvé válása és számbeli növekedése vitathatatlanul maga után vonja a többé-kevésbé centralizált felekezeti intézményrendszerek kialakulását, melynek első jelei már láthatók. Lényeges új jelenség, hogy habár a felekezeti oktatás világosan elhatárolódik a környezetétől, nem szeparálódik attól, sőt számos jele van a szektorközi kölcsönhatásoknak. A legfontosabb új eredmény, hogy kimutatható egyfajta növekvő határozottság, amellyel a felekezeti oktatási szektor a hátrányos helyzetű régiók és társadalmi rétegek oktatása felé fordul.

KULCSSZAVAK: EGYHÁZI OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK, OKTATÁSI ALRENDSZEREK SZERVEZŐDÉSE, VALLÁSOS ÉRDEKCSOPORTOK, HÁTRÁNYOS HELYZETŰ RÉGIÓK, OKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉG

OKTATÁSPOLITIKAI KONCEPCIÓK KISEBBSÉGBEN: KÜLHONI ÉS ANYAORSZÁGI VÁLTOZÁSOK

PAPP Z. ATTILA – TUDOMÁNYOS FŐMUNKATÁRS, MTA TK, KISEBBSÉGGKUTATÓ INTÉZET

A tanulmány a négy nagyobb (romániai/erdélyi, szlovákiai/felvidéki, vajdasági, kárpátaljai) határon túli magyar kisebbségi oktatás elmúlt néhány évben bekövetkezett fontosabb okta-

táspolitikai változásait veszi számba, illetve az oktatáspolitikai események kontextualizálása céljából a demográfiai, statisztikai, intézményfejlesztési kihívásokra és kisebbségi vonatkozásaira is kitér. A kisebbségi oktatás belső folyamatainak taglalása során elemzésre kerül a rendszerek működtetését és fenntartását biztosító szereplők mozgástere is. Ugyanakkor a kisebbségi oktatáspolitikai kérdések számbavételén kívül az anyaországi koncepciókat is felvillantjuk, majd röviden értelmezzük, a magyarországi és külföldi szereplők elképzelései közötti főbb eltéréseket.

KULCSSZAVAK: KISEBBSÉGI OKTATÁS, OKTATÁSPOLITIKAI KONCEPCIÓK, DEMOGRÁFIAI KIHÍVÁSOK, KISEBBSÉGI PÁRTOK, ANYAORSZÁGI SZEREPVÁLLALÁS

FELSŐOKTATÁS-POLITIKA ÉS INTÉZMÉNYI AUTONÓMIA

KOVÁTS GERGELY – ADJUNKTUS, BCE

A tanulmány a felsőoktatás-politika és intézményirányítás változásait tekinti át a 2010 és 2013 közötti időszakban. A tanulmány első részében a felsőoktatással kapcsolatos kormányzati célkitűzéseket, valamint a felsőoktatás kormányzati struktúrában elfoglalt helyét és súlyát vizsgálom meg. A második részben az intézményi autonómia különböző dimenzióinak alakulását elemzem az elmúlt három év felsőoktatási döntéseinek fényében. A tanulmány fő megállapítása, hogy a felsőoktatás kormányzaton belüli helyzete gyengült, ügyének képviselése a kormányzati struktúrában túl sokszor széttagolt lett. A felsőoktatás-politikában dominánssá vált a „munkaerőpiacot kiszolgáló felsőoktatás” narratívája, az átalakítási kísérletek pedig centralizációval, közvetlen beavatkozással, az intézmények feletti kontroll erősítésével, valamint az intézmények elsősorban gazdálkodási, pénzügyi és szervezeti autonómiájának elorszvasztásával jártak együtt.

KULCSSZAVAK: FELSŐOKTATÁS-POLITIKA, FELSŐOKTATÁS-IRÁNYÍTÁS, INTÉZMÉNY-IRÁNYÍTÁS, INTÉZMÉNYI AUTONÓMIA, FELSŐOKTATÁS-MENEDZSMENT

A MINŐSÉGÜGY ÉS AZ AKKREDITÁCIÓ

BAZSA GYÖRGY – PROF. EMER., DE

A tanulmány a minőségügy, az akkreditáció alakulását elemzi az elmúlt négy évben. Bemutatja, hogy a 2011-ben elfogadott törvény a nemzeti felsőoktatásról korszakváltást idézett elő ezen a területen, mert kimaradt a törvényből az ágazati minőségpolitikáról és annak megvalósításáról szóló fejezet, ezzel az intézmények kötelezettsége minőségbiztosítási rendszer működtetésére. Ugyanakkor a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság tevékenységében törekszik a szakmai folytonosságra, bár függetlenségében és anyagi háttérében komoly bizonytalanságokat okoz a törvény. A fejlett világ felsőoktatásában, így az USA-ban évszázados hagyományok alapján, Európában a bolognai-folyamat keretében továbbra is nagy hangsúlyt kap ez a témakör. A magyar felsőoktatás és oktatáspolitikai számára csak az az út vállalható, amiben visszatérünk és csatlakozunk ehhez az európai úthoz. Ehhez járul hozzá a tanulmány azzal is, hogy röviden elemzi a MAB működésének eddigi tapasztalatait.

KULCSSZAVAK: MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS, AKKREDITÁCIÓ, MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG (MAB), EUROPEAN ASSOCIATION FOR QUALITY ASSURANCE IN HIGHER EDUCATION (ENQA), STANDARDS AND GUIDELINES FOR QUALITY ASSURANCE IN THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA (ESG)

A FELSŐOKTATÁS TERÜLETI SZERKEZETÉNEK VÁLTOZÁSAI

GÁL ZOLTÁN – TUDOMÁNYOS FŐMUNKATÁRS, MTA KRTK

A tanulmány a magyarországi felsőoktatási szektor oktatási és innovációs funkcióinak területi aspektusait vizsgálja az elmúlt fél évtizedben. Az egyetemek funkcióbővülésének kontextusában azt vizsgálja, hogy milyen szerepet töltenek be a vidéki (kis, közepes méretű) egyetemek a periférikus térségek fejlődésében. A tanulmány kitér arra, hogy a poszt-szocialista időszak öröksége, hogy a magyar egyetemek még a vizsgált időszakban is az oktatási funkció extenzív bővítésére koncentráltak, s a kutatás-fejlesztés, a vállalati kapcsolatok, illetve a regionális fejlesztő szerepük háttérbe szorult. A magyarországi felsőoktatás területi átrendeződését

vizsgálva megállapítja, hogy a vidéki oktatási centrumok a nagy vesztesei a hallgatólétszám csökkenésnek, miközben tovább folytatódott Budapest intézményi és hallgató létszámbeli koncentrációjának erősödése. A magyarországi felsőoktatási szektor innovációs funkciójának területi sajátosságait elemezve a tanulmány kitér a K+F és felsőoktatás szoros kapcsolatára, az egyetemi szektor e téren történő időleges felzárkózására, majd relatív pozícióvesztésének okaira. Megállapítja, hogy a kutatás-fejlesztés tekintetében még nagyobb Budapest dominanciája, illetve a vidéki egyetemi centrumok hátránya, mint az oktatási funkció esetében. A tanulmány értékeli a felsőoktatás jövőbeli fejlesztését és területi szerkezetét érintő legfontosabb fejlesztéspolitikai elképzeléseket, s a kiemelt vidéki egyetemi centrumok fejlesztése tekintetében differenciált beavatkozási módokat javasol.

KULCSSZAVAK: FELSOROKTATÁS, KUTATÁS-FEJLESZTÉS, KIS-KÖZEPES EGYETEMEK, REGIONÁLIS EGYETEMI KÖZPONTOK, HALLGATÓLÉTSZÁM, FELSOROKTATÁSI KUTATÓHELYEK

HALLGATÓI MOZGALMAK ÉS FELSOROKTATÁSI POLITIKA

GERŐ MÁRTON & SUSÁNSZKY PÁL – TUDOMÁNYOS SEGÉDMUNKATÁRSÁK, MTA-ELTE PERIPATO

Az utóbbi évek felsőoktatási átalakításait az ezek ellen tiltakozó hallgatók, oktatók és más szereplők által szervezett tiltakozó akciók a figyelem középpontjában tartották. A tüntetések intenzitása minden felsőoktatási szereplőt váratlanul ért. 2012 decemberétől a Hallgatói Hálózat tüntetése után elinduló tiltakozáshullámmal a hallgatók mozgalmak nem csupán a felsőoktatási, hanem a tágabb, a kormányzati politika elleni megmozdulások homlokterébe került. Ám amilyen hirtelennek tündek a decemberi események, azokat néhány hónap után lát-szólag ugyanilyen gyors visszarendeződés követte. Tanulmányunkban azonban bemutatjuk, milyen a tiltakozásokon túlmutató hatásai lehetnek a mozgalmaknak. Nyomon követjük a 2010 eleje és 2013 vége közötti tiltakozásokat, sajtóelemzés segítségével megvizsgáljuk azok céljait, az azokban részt vevő szereplők körét és az alkalmazott eszközöket, valamint bemutatjuk a tiltakozások hatásait is. A tiltakozó akciók elemzésével láthatóvá válik, hogy milyen új szereplők lépnek be a felsőoktatási érdekérvényesítés, érdekképviselet területére, milyen rövid távú sikerrel jártak a megmozdulások és milyen a nem felsőoktatási mozgalmakat is érintő hatásai (például innovatív eszközök elterjedése) voltak.

KULCSSZAVAK: HALLGATÓI MOZGALOM, HALLGATÓI HÁLÓZAT, TÜNTETÉS

EDUCATIONAL POLICY IN HUNGARY, 2010–2014

TAMÁS KOZMA: CENTRALISATION IN EDUCATIONAL POLICY: PROS AND CONS

The Hungarian Parliament centralised school governance in 2011. Schools were owned and governed by the local authorities between 1990 (the time of political transition) and 2011; after 2011, however, most of them came under the governance of the Ministry of Human Resources. This is the major change in Hungarian educational policy for the government period 2010–2014. Though many experts, teachers and trade union leaders opposed the changes, the process of centralisation reflects the European character of Hungarian school governance – and such centralisation had already been prepared by former governments. The strengths of the centralisation are a less expensive running of the (public) school system, better allocation of resources and that (central) government is in a better position to lay down future strategies for the system. Yet there are also weaknesses of such centralisation, namely the danger of a new bureaucracy and a loss of civic participation. Education policy makers thus have to calculate the gains and the losses caused by rapid and perhaps unprepared centralisation.

KEYWORDS: EDUCATIONAL POLICY, CENTRALISATION, SCHOOL REFORM, EASTERN EUROPE

GÁBOR PÉTERI: RE-CENTRALISATION IN PUBLIC EDUCATION

New assignments of functions and a modified administrative and financial system have been introduced into public education. This centralisation process is in line with public administration and public service management changes occurring after 2010. The share of local government expenditure in general government expenditure has been reduced – and as regards public administration, county-level, unified government offices and, at the sub-county level, education districts have been established. The revenue-control mechanism of local governments introduced in 1990 has now been replaced by expenditure-focused funding schemes. This has meant centrally-financed teacher salaries, school management by educational districts and reductions in budget transfers to local governments.

This transformation cannot, however, be evaluated in a comprehensive way because of the short amount of time that has elapsed and a lack of reliable information. Yet it can be stated that, due to the extreme centralisation, administrative accountability now dominates public education and voter-customer influence has diminished. The main question still remains, though: whether the new system will be able to manage all the problems accumulated in the past, or not.

KEYWORDS: FINANCING EDUCATION, EFFICIENCY, EQUITY, DECENTRALISATION, ACCOUNTABILITY

MAGDOLNA CHRAPPAN: REGULATION OF THE CORE CURRICULUM AND CHANGES IN INSTITUTIONAL IMPLEMENTATION

Public education content regulation has been of central concern of the new government. In this time period, not only have experts of curriculum development and regulation specialists made their attitudes known – also, school stakeholders are doing so as well. Overviewing and revision of the National Core Curriculum are regularly carried out as a result of the Public Education Act. This usually causes smaller or larger changes in local curricula. From 2010, however, these old routines have been amended within the context of new processes because of the changes in the relations of schools with the centralized leadership model. In our paper we have endeavoured to define and assess the differences in the core curriculum (National Core Curriculum and skeleton curricula). Another issue looked at is whether the

loss of curriculum openness may induce types of substantive change into institutions or whether it is only the inserting of new compulsory subjects that may cause problems.

KEYWORDS: CONTENT REGULATION; INSTITUTIONAL IMPLEMENTATION; CORE CURRICULUM; LOCAL CURRICULUM; CURRICULUM OPENNESS; CENTRALIZED LEADERSHIP MODEL

GYÖRGY MÁRTONFI: EARLY SCHOOL LEAVING – FLUCTUATING TRENDS

Indicators for ESL (Early School Leaving) and NEET (Not in Employment, Education or Training) can help us make better international comparative analyses than was the case with the “softer” dropping-out category. ESL and NEET have direct relations to the labour market and social integration, and with these indicators one is able to forecast changes in social inequality and the competitiveness of the labour force. One of the main foci of European educational policy is a reduction in the ESL-rate. The benchmark for 2020 is 10%. The medium-term trend of ESL shows a decrease, not only for the whole of the European area but also for each individual country. At the same time, though, only some countries are showing a continual improvement in ESL – fluctuating curves are typical, along with temporary setbacks. Between 2010–2012, Hungary’s performance was the worst regarding ESL-rate development, and we can identify the main reason for this unfavourable change in educational policy before 2010: it neglected the ESL issue. Unfortunately, educational policy has additionally neglected the ESL issue since 2010, too – so it is highly probable that Hungary will also have to face further, maybe significant, increases in the ESL rate in the next few years.

KEYWORDS: EARLY SCHOOL-LEAVING; EDUCATIONAL BENCHMARK 2020; NEET; UPPER SECONDARY ATTAINMENT; A EUROPEAN COMPARISON; ESL-REDUCING POLICIES

GABRIELLA PUSZTAI: TRADITIONAL ROLES, NEW FUNCTIONS

There is a variety of acknowledged methodologies available for an investigation of the educational roles of denominational education in Hungary. Among other things, we might analyze governmental policies (processes in strategy forming, legislation and symbolic actions) that have as their concern denominational educational institutions. Besides this, it is also worth investigating recent changes in the educational mission of churches with regard to the development of their school systems. We can interpret churches as civil actors, as mediators of public interests and we can also compare policies pursued with educational choices made in the social networks of affiliated community members. After surveying these approaches in this study, we summarize our conclusions and note four main trends in the transforming of church-run education. One of the most important changes is the new wave of expansion of denominational education, which can be detected with the help of statistical data from the middle of the last decade. An undoubted and already visible consequence of this expansion is the appearance of more or less centralized subsystems of denominations. The third important experience gained is that denominational systems are quickly defining their obvious boundaries. In spite of the fact that they are not separated from the environment, some signs of intersectoral interactions do exist. The most important trend in church-run education is an increasing determination of persons to take on the mission of educating students from disadvantaged regions and social strata.

KEYWORDS: CHURCH-RUN SCHOOLS, ORGANIZATION OF EDUCATIONAL SUBSYSTEMS, RELIGIOUS INTEREST GROUPS, DISADVANTAGED REGIONS, EQUALITY OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY

ATTILA PAPP Z.: EDUCATION POLICIES IN A MINORITY CONTEXT: CHANGES IN MINORITY AND KIN-STATE APPROACHES

This article outlines the main changes in Hungarian-language minority education systems in four neighbouring countries: Romania/Transylvania, Serbia/Voivodina, Slovakia, and Ukraine/Transcarpathia. The author contextualizes minority education policies by reflecting on challenges related to major demographics, educational statistics and institutional de-

velopment processes. An analysis of minority education's inner processes is carried out via identifying and describing the role of different, chief educational actors: minority political parties and organizations, the state, and Kin-state institutions. The article also analyses the interaction and possible impact of different Hungarian government bodies and non-governmental minority educational organizations beyond the country's frontier.

KEYWORDS: MINORITY EDUCATION, EDUCATIONAL POLICY, DEMOGRAPHIC CHALLENGES, MINORITY POLITICAL PARTIES, ROLE OF KIN-STATE

GERGELY KOVÁTS: HIGHER EDUCATION POLICY AND INSTITUTIONAL AUTONOMY IN HUNGARIAN HIGHER EDUCATION 2010–2013

The study focuses on Hungarian higher education policy changes and governance between 2010 and 2013. In the first part, the government's goals regarding higher education as well as the position and importance of higher education in the governmental structure will be analysed; in the second part, based on major decisions and changes, the author looks at how the dimensions of institutional autonomy have evolved in the last three years. One of the main findings is that the position of higher education has become weakened in part because responsibilities for higher education have become over-divided amongst ministries. In higher education policy, the narrative of employability becomes dominant; additionally, the restructuring of higher education has been done via centralization, direct interventions and by a strengthening of control over institutions, and also by lessening the autonomy of institutions, especially as regards their financial and organizational autonomy.

KEYWORDS: HIGHER EDUCATION POLICY, HIGHER EDUCATION GOVERNANCE, INSTITUTIONAL GOVERNANCE, INSTITUTIONAL AUTONOMY, HIGHER EDUCATION MANAGEMENT

GYÖRGY BAZSA: NEW ROUTES FOR QUALITY AND ACCREDITATION IN HUNGARIAN HIGHER EDUCATION 2010–2014

The study analyses the changes in quality assurance and accreditation from the past four years. It shows that the new law on national higher education, adopted in 2011, has established a new era in this field because it has neglected higher educational quality policy and has eliminated the obligation of institutions to operate a quality assurance system. The Hungarian Accreditation Committee is seeking professional continuity in its activities though the law is causing serious uncertainties as regards its independence and financial working conditions. In the developed world, however, to contrast with the US-based good century traditions and, in Europe, with the framework of the Bologna process, a major emphasis on this topic continues... Hungarian higher education and education policy is the only way in which we might return to and connect ourselves with the European way of progressing. The study briefly evaluates the experience of HAC's operations in order to contribute to this return to the European route.

KEYWORDS: QUALITY ASSURANCE, ACCREDITATION, HUNGARIAN ACCREDITATION COMMITTEE (MAB/HAC), EUROPEAN ASSOCIATION FOR QUALITY ASSURANCE IN HIGHER EDUCATION (ENQA), STANDARDS AND GUIDELINES FOR QUALITY ASSURANCE IN THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA (ESG)

ZOLTÁN GÁL: THE CHANGING REGIONAL STRUCTURE OF HUNGARIAN HIGHER EDUCATION

The paper deals with the regional perspectives of educational and innovation functions of Hungarian higher education between 2007 and 2012. It examines the specific role played by mid-range universities regarding the universities' missions in the development of peripheral areas. The study also looks at the increasing demands for regional engagement of universities regarding a transformation of their training and research profiles, and it also measures the effects of the economic environment on the research profiles had by universities. Examining the regional restructuring of Hungarian higher education, the paper argues that the provincial/regional educational centres are the biggest losers when it comes to reductions in the number of HEIs' students – while a strengthening of Budapest's position

as regards the number of students continues. The study analyses the strong connection between R&D and higher education and looks at the regional peculiarities of the innovative function of Hungarian higher education which caused its provisional closing up, followed by a losing position. It argues that Budapest's dominance in comparison with regional higher education centres is bigger in terms of research and development than in the case of educational functions as measured by the number of HEI students. The study evaluates the most important development policy concepts related to the regional structure of higher education and it recommends specific developmental measures for regional higher education centres.

KEYWORDS: HIGHER EDUCATION, RESEARCH & DEVELOPMENT, MID-RANGE UNIVERSITIES, REGIONAL UNIVERSITY CENTRES, NUMBER OF HEI STUDENTS, R&D PLACES IN HEIS

MÁRTON GERŐ & PÁL SUSÁNSZKY: STUDENT MOVEMENTS AND THE POLITICS OF HIGHER EDUCATION

In previous years, the transformation of higher education was kept in the public focus via the protests of students and professors – and the intensity of such protests was not expected by all persons involved in tertiary education. After the demonstration of the Student Network in December 2012, the student movement found itself in the middle of a wider opposition movement against government policies. Yet even though the events of December were unexpected, in the following months there was, noticeably, a restoration of the former status quo. We intend to show here what the outcomes of the protests have been, however. To do this, we have examined the protest's events from the beginning of 2010 to the end of 2013; and, based on a protest-event analysis, we examine aims, the participating actors, what actually occurred and the impact of events. On the basis of this analysis, the group of new actors among advocacy organizations and the short-term effects of the protests can be explored with regard to their effects on non-higher educational movements.

KEYWORDS: STUDENT MOVEMENT, STUDENT'S NETWORK, PROTEST